

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА
НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРИЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО

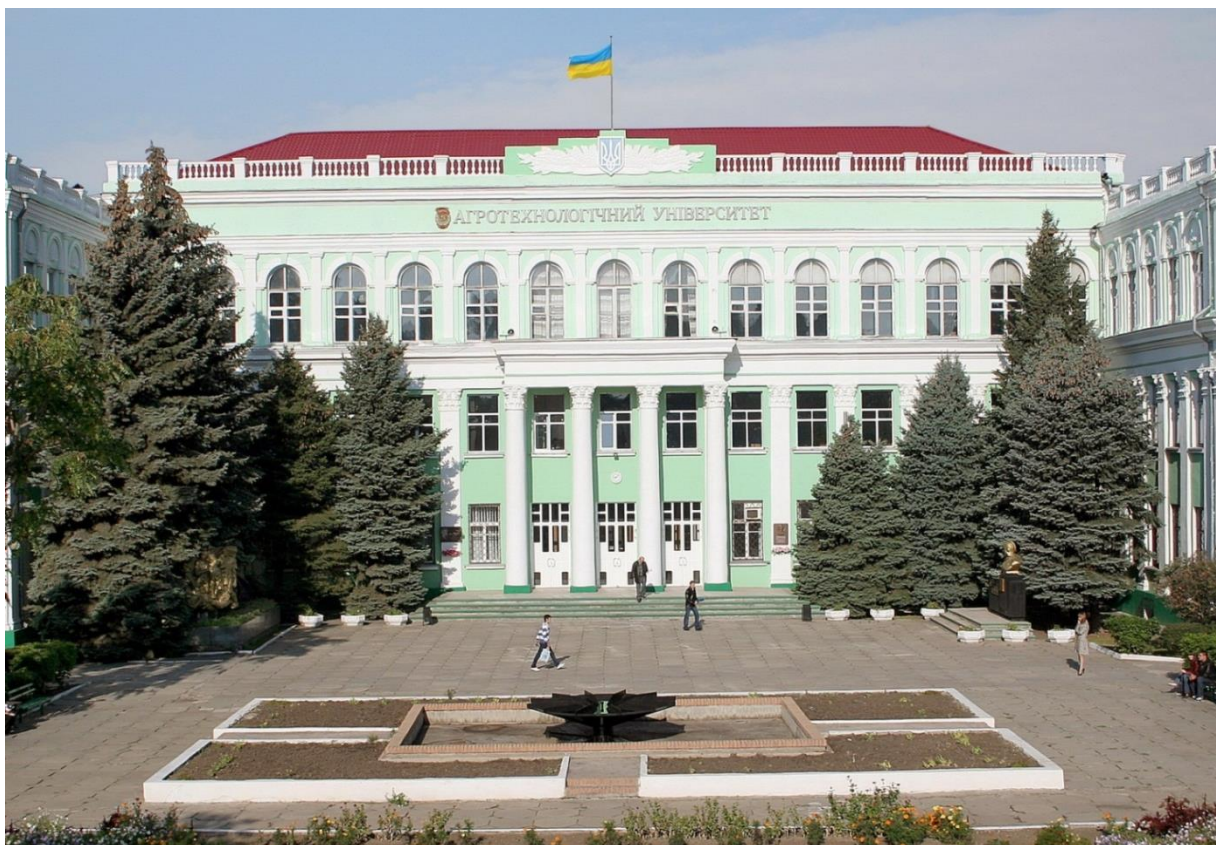
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:
МАТЕРІАЛИ ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 травня 2021 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124

ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали III науково-практичної конференції. - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь. – 2021. – 155 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки підприємців, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців, а також актуальні проблеми підприємництва в Україні.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової
діяльності, 2021

© Таврійський державний
агротехнологічний
університет імені Дмитра
Моторного, 2021

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ Педченко Г.П., Педченко Е.П.	6
ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВІДТВОРЕННЯ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М.	12
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА Зеваченкова О.Е., Драгнев О.О.	19
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ Намлієва Н.В.	24
ОЦІНКА РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ Андреев Є.А., Андреева Л.О.	27
ОЦІНКА РІВНЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ Мараховський М.А., Хаїров Ш.Р., Болтянська Л.О.	31
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ Мальчев Б.Р., Педченко Г.П.	38
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ Завадських Г.М.	43
ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА Андреева Л.О., Краснов Д.О.	48
МІЖНАРОДНИЙ ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ Гриняк Д., Болтянська Л.О.	53

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ Бромірський Б., Завадських Г.М.	59
ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РИЗИК Гребельна Г., Тебенко В.М.	65
АМОРТИЗАЦІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДТВОРЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І.	70
УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ «СТВОРЕННЯ САЙТУ КОМПАНІЇ» Лебедка А.А., Андрєєва Л.О.	76
ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА Самарська О.М	81
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ Кузнецова К., Завадських Г.М.	85
АНАЛІЗ ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ Хома А. Р.	90
МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПРОЕКТУ Лактіонов Є., Андрєєва Л.О.	93
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І.	96
ВИБІР СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Силечник М.	104

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ Казаков Є., Завадських Г.М.	108
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ Андреева Л.О., Краснов Д.О.	113
ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УРЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ Локтева А.С	119
УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ СЛАБОАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ Сур А., Терещенко М.А.	123
ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ Живоглазова А., Завадських Г.М.	133
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРІПЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА Грицаєнко М.І., Грицаєнко І.М.	138
ВПЛИВ РИНКУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЗЕМЛІ НА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Прус Ю.О., Болжеларська Т.О.	145
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В ТОВ «ОТРАДА-АГРО» Федорець В., Педченко Г.П.	151

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРІПЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Грицаєнко М.І., к.е.н., доцент, Грицаєнко І.М., доцент
*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

Постановка проблеми. Серед багатьох невирішених проблем сільськогосподарського виробництва найбільш актуальною залишається проблема виконання агротехнологічних операцій у встановлені оптимальні терміни і усунення, таким чином, значних втрат та погіршення якості сільськогосподарської продукції [1-7]. Забезпечення цій умови можливо тільки при наявності у сільгоспвиробників відповідної кількості і якісної за складом матеріально-технічної бази, чим обумовлюються актуальність та мета обраної теми дослідження.

Основні матеріали дослідження. З метою обґрунтування об'єктивної необхідності інвестицій в укріплення матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва було проаналізовано вартість основних засобів за видами економічної діяльності у 2013-2019 роках, млн. грн. (рис. 1).

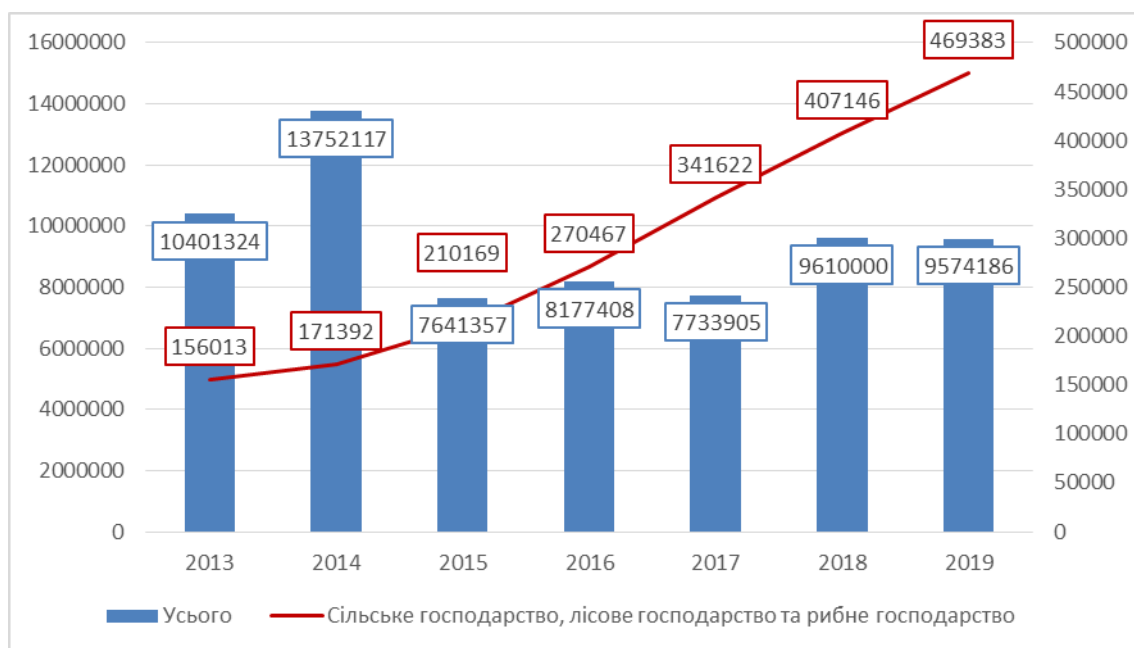

Рис. 1. Вартість основних засобів за видами економічної діяльності у 2013-2019 роках, млн. грн.

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

В Україні в цілому найбільша вартість основних засобів була в 2014-му році – 13752117 млн. грн., найменша у 2015-му році – відповідно 7641357 млн. грн. В 2019-му році порівняно з 2013-м роком ця вартість скоротилася на 8%. У сільському, лісовому та рибному господарствах найменшою була вартість основних засобів в 2013-му році – 156013 млн. грн., найбільшою 469383 млн. грн. в 2019-му році, що більше в три рази.

В табл. 1 розглянемо розмір капітальних інвестицій за видами активів у сільському, лісовому та рибному господарстві в 2020 році.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за видами активів у сільському, лісовому та рибному господарстві в 2020-му році, тис. грн.

	Обсяг капітальних інвестицій	в тому числі	
		машини, обладнання та інвентар	транспортні засоби
Усього, тис. грн.	419836662	132241526	37211478
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство, тис. грн.	36442059	18187996	4868014
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг, тис. грн.	35998240	18073205	4724581
Вирощування однорічних і дворічних культур, тис. грн.	28030592	15753153	4096300
Вирощування багаторічних культур, тис. грн.	576934	117579	44793
Тваринництво, тис. грн.	6278221	1400907	445731
Допоміжна діяльність у сільському господарстві та після урожайна діяльність, тис. грн.	938966	705050	123301

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Так, загальний обсяг капітальних інвестицій в 2020-му році в Україні становив 419,84 млрд. грн., в тому числі 132,24 млрд. грн. приходилось на машини, обладнання та інвентар, а 37,21 млрд. грн. – на транспортні засоби. В сільському, лісовому та рибному господарствах

загальний обсяг капітальних інвестицій в 2020-му році становив 36,44 млрд. грн., в тому числі 18,19 млрд. грн. – на машини, обладнання та інвентар, 4,87 млрд. грн. – відповідно на транспортні засоби.

Найбільша частина капітальних інвестицій сільського господарства приходилась на вирощування однорічних та дворічних культур – 28,0 млрд. грн., з яких 15,75 млрд. грн. припадало на машини, обладнання та інвентар, а 4,09 млрд. грн. – на транспортні засоби. Це наочно наведено на рис. 2.

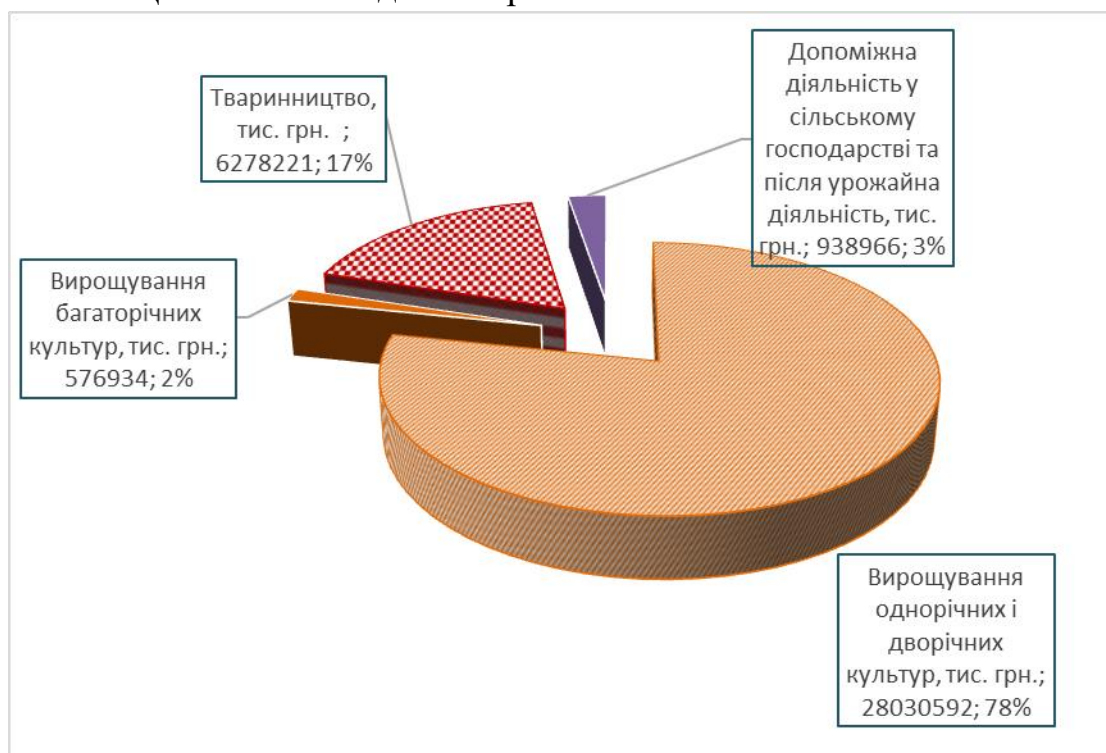

Рис 2. Питома вага капітальних інвестицій за видами активів у сільському господарстві, мисливстві та наданні пов'язаних із ними послуг в 2020-му році, тис. грн., %

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Вважаємо, що важливою складовою матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва є зернозбиральні комбайни, від кількості та якості яких залежить виконання робіт по збиранню врожаю зернових культур (стратегічних за своєю роллю в національній економіці країни).

Відомо, що втрати зерна (озимої пшениці, ячменю) від самоосипання через 20 днів після настання повної стиглості складають від 18,4 до 20,2%, тому найбільш вигідно прибирання хлібів проводити в короткий період, обумовлений оптимальними агротехнічними строками.

В табл. 2 розглянуто динаміку купівлі сільськогосподарськими підприємствами України нових комбайнів за 2013-2019 роки.

Таблиця 2.1.2

Купівля сільськогосподарськими підприємствами України нових комбайнів в 2013-2019 рр.

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		Відхил., (+, -)	
	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.	шт.	грн. за шт.
Україна	524	1538600,4	336	2004757,3	479	3285475,0	902	3972839,8	1026	444122,4	576	5074100,0	487	4845400,0	-37	3306799,6
Вінницька	31	1716467,9	20	2099624,7	29	3441915,6	45	4108500,5	54	4517030,1	46	5919100,0	25	4604100,0	-6	2887632,1
Волинська	9	1756762,0	13	1885004,3	8	3203221,9	14	3832171,2	24	4788751,5	15	5456700,0	17	3731700,0	8	1974938,0
Дніпропетровська	50	1455438,9	29	2227708,2	45	2940554,3	78	3953829,9	80	4890195,6	42	4737700,0	32	4994400,0	-18	3538961,1
Донецька	23	1428373,6	6	1971032,8	13	2699111,5	41	3721505,9	37	4225837,7	17	4495700,0	23	4618300,0	0	3189926,4
Житомирська	12	1596707,5	...	...	12	3091341,8	12	4106857,3	19	4300389,4	6	5351000,0	8	4712500,0	-4	3115792,5
Закарпатська	-	-	...	...	...	...	...	...	...	...	-	-	-	-	-	-
Запорізька	18	1463246,9	21	2076519,8	31	3377100,5	78	3798042,1	82	4407932,5	44	4658500,0	43	4647400,0	25	3184153,1
Івано-Франківська	5	2244693,0	-	-	2	2525148,0	4	5168945,8	5	4998559,0	6	6565700,0	к	-	-	-
Київська	35	1685488,7	14	2242525,7	17	3555472,4	39	4658109,9	46	5006304,5	20	6050900,0	17	5628100,0	-18	3942611,3
Кіровоградська	47	1481188,7	37	2283823,6	32	4388633,5	76	4289270,4	62	4878524,8	25	5258700,0	38	4955600,0	-9	3474411,3
Луганська	33	1338745,7	6	1849388,8	15	1978761,5	45	3003393,7	48	3672099,9	32	4156800,0	48	4383500,0	15	3044754,3
Львівська	1	1054145,0	...	...	7	3654883,7	17	4236513,9	15	5439882,4	6	5458100,0	к	-	-	-
Миколаївська	20	1639475,4	18	2190041,8	33	3825311,3	65	3898527,8	48	4548684,6	21	5317600,0	22	5651700,0	2	4012224,6
Одеська	25	1334266,9	24	1936746,5	21	3832140,5	52	3843967,9	68	3995184,3	50	4482500,0	18	4714900,0	-7	3380633,1
Полтавська	22	1647588,5	14	1600319,4	16	3418634,8	33	4224697,7	49	5237059,2	32	4793600,0	27	4644300,0	5	2996711,5
Рівненська	2	1746691,5	...	...	-	-	6	5394601,3	...	...	6	4371800,0	к	-	-	-
Сумська	25	1599501,5	24	1945196,9	31	3547758,0	34	4459184,6	42	5108499,8	21	5273900,0	21	5859200,0	-4	4259698,5
Тернопільська	7	1486672,1	10	2098133,2	21	2869292,9	20	3808301,3	29	4909699,2	26	5654300,0	12	6609400,0	5	5122727,9
Харківська	65	1718185,3	32	2109657,0	43	3124624,5	90	4013926,0	84	4279649,9	43	4673100,0	38	4833400,0	-27	3115214,7
Херсонська	10	1258149,8	23	1766789,0	41	2615191,3	44	3467264,7	61	4314781,4	29	4948000,0	24	4399800,0	14	3141650,2
Хмельницька	25	1346549,0	16	1912090,4	18	3480835,8	27	4010631,4	63	1623927,0	28	5160000,0	18	4944700,0	-7	3598151,0
Черкаська	24	1481371,2	11	1432683,4	16	3478099,4	32	4874640,5	33	5709533,4	19	5851100,0	15	4462200,0	-9	2980828,8
Чернівецька	11	1715712,1	3	1878705,7	4	2352500,0	...	...	...	...	6	4224100,0	к	-	-	-
Чернігівська	22	1316644,7	9	1579430,8	22	3345040,2	44	3633203,0	55	5006307,8	31	5230600,0	28	5080500,0	6	3763853,3
м. Київ	-	-	-	-	...	...	...	...	15,0	5807712,2	5	7530700,0	5	3652200,0	-	-

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Аналіз даних табл. 2 свідчить про те, що загальна кількість купівель нових комбайнів в 2019-му році порівняно з 2013-м роком зменшилась на 37 одиниць і становила 487 шт. При цьому середня ціна за один комбайн в середньому збільшилась на 3306799,6 грн. за шт. і становила 4845400,0 грн.

Популярною в Україні є марка сільськогосподарської техніки New Holland. Було проаналізовано покупку нових комбайнів New Holland в Україні за 2013-2019 рр. (табл. 3).

Таблиця 3

Купівля нових комбайнів New Holland в Україні за 2013-2019 рр.

Роки	Кількість, шт.	Середня ціна, грн. за шт.
2013	205	1423575,4
2014	140	1912087,0
2015	178	3048033,7
2016	302	3727030,9
2017	319	4095398,4
2018	183	4533200,0
2019	167	4450600,0
Відхилення 2019 від 2013 рр., (+, -)	-38	3027024,6
Відхилення 2019 від 2013 рр., %	-18,5	212,6

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

В 2019-му році кількість покупок нових комбайнів New Holland в Україні скоротилася на 38 шт., або на 18,5%, при цьому середня ціна одного комбайна зросла більше, ніж в три рази і становила в 2019-му році 4450600,0 грн. за 1 шт.

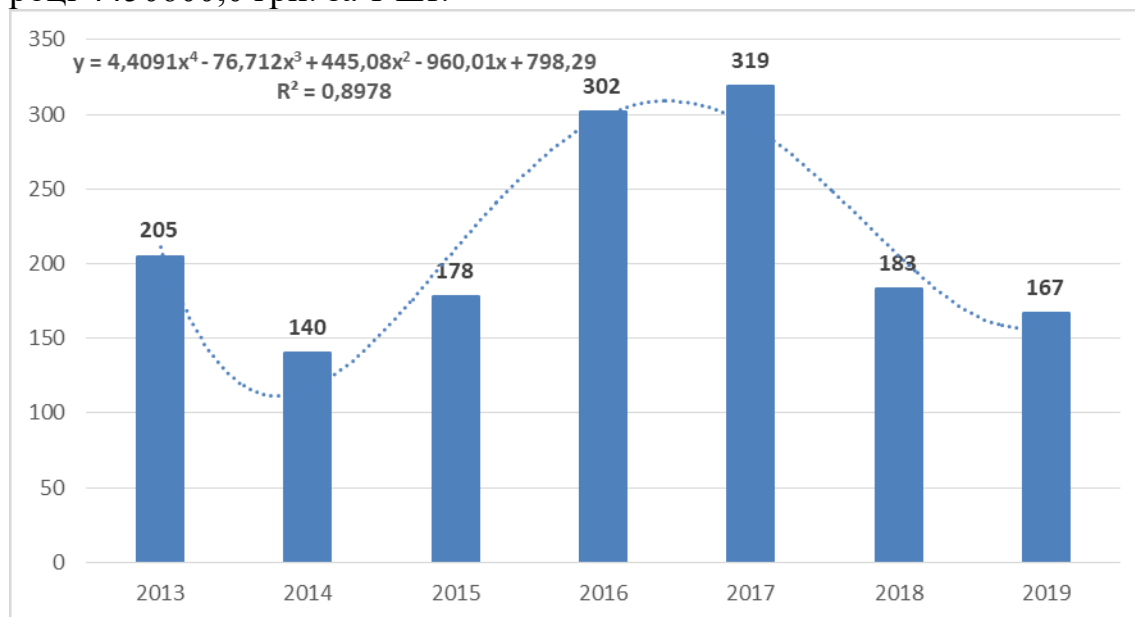

Рис. 3. Динаміка кількості купівель нових комбайнів New Holland в Україні, шт.

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

На рис. 3 зображено динаміку кількості купівель нових комбайнів New Holland в Україні, шт.

На рис. 4 зображено середньої ціни нових комбайнів New Holland, які були куплені в Україні, грн. за шт.

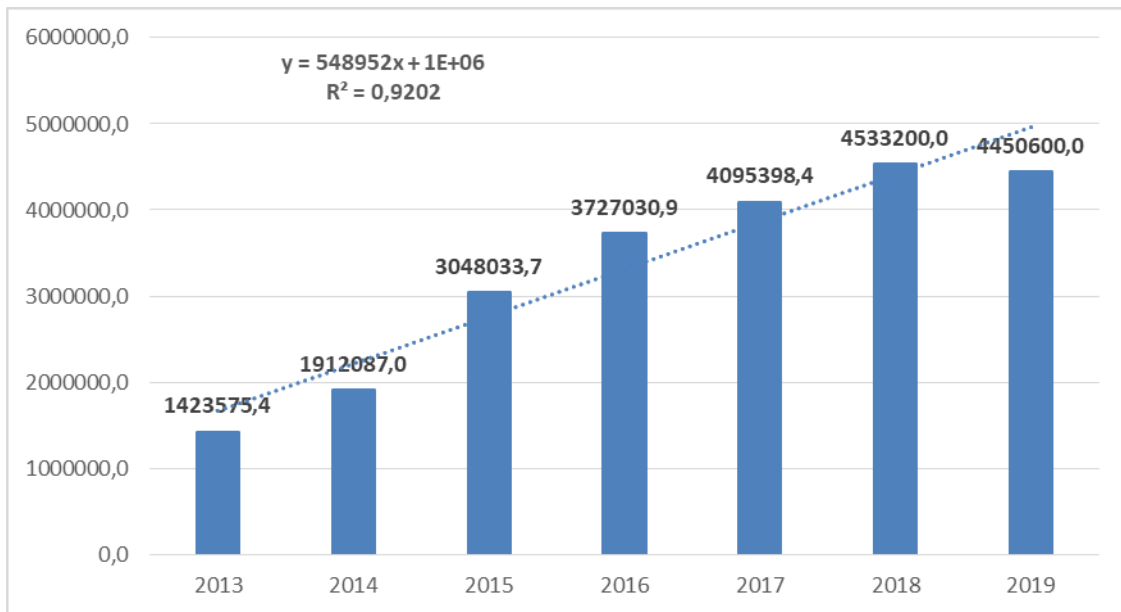

Рис. 4. Динаміка середньої ціни нових комбайнів New Holland, які були куплені в Україні, грн. за шт.

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Ціни на зернозбиральний комбайн New Holland зростали в середньому на 548952 грн. в рік.

Вважаємо, що для підвищення ефективності інвестицій в укріплення матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва доцільно забезпечити більш повне завантаження придбаної техніки протягом експлуатаційного періоду, для чого рекомендуємо аграрним товаровиробникам розширяти перелік вирощуваних сільськогосподарських культур.

Підвищенню ефективності інвестицій в матеріально-технічне забезпечення аграрного виробництва сприятиме ретельний вибір техніки за питомими експлуатаційними витратами (для зернозбиральних комбайнів – на збирання з 1-го га або на обмолот 1-ї т зерна), потужністю двигуна, питомими витратами палива на 1 га, коефіцієнтом надійності, енергоємністю тощо. Безумовно, при обґрунтуванні остаточного рішення щодо інвестування в сільськогосподарську техніку необхідно враховувати якомога більшу кількість критеріїв, що потребує ретельного вивчення ринку.

Результати та висновки. Таким чином, проведене дослідження свідчить про те, що матеріально-технічна база сільськогосподарського виробництва потребує значних інвестицій, які, в свою чергу,

вимагають обґрунтування доцільності та економічної ефективності.

Для підвищення ефективності інвестицій в укріплення матеріально-технічної бази аграрні товаровиробники повинні прискіпливо вивчати ринок, аналізувати альтернативні варіанти й обирати ті, що найбільш повно задовольняють їхні потреби та фінансові можливості.

Крім цього, необхідно збільшувати завантаження придбаної техніки впродовж періоду експлуатації шляхом розширення переліку вирощуваних культур.

Список використаних джерел

1. Hrytsaienko H., Hrytsaienko I., Bondar A., Zhuravel D. Mechanism for the Maintenance of Investment in Agriculture. *Modern Development Paths of Agricultural Production*. 2019. pp. 29-40

2. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Інвестиції в оптову торгівлю сільськогосподарською технікою та устаткуванням. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 273-276.

3. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрного підприємництва. *Аграрна галузь сучасної України: проблеми та перспективи розвитку* : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Луганськ, 14 травня 2021 р., Луганськ: ЛНАУ, 2021.

4. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Оптова торгівля як складова аграрного технічного сервісу. *Технічне забезпечення інноваційних технологій в агропромисловому комплексі: матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (Мелітополь, 01-24 квітня 2020 р.)* / ТДАТУ: ред. кол. В. М. Кюрчев, В. Т. Надикто, О. Г. Скляр [та ін.]. – Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – С. 390-395.

5. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Технічне оснащення як пріоритетний напрям інвестування аграрного виробництва. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 9. Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>.

6. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Технічне оснащення як пріоритетний напрям інвестування аграрного виробництва. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 9. Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>.

7. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2017. Vol. 3. No. 1. Pp. 80-93.